

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Udvalget for Videnskab og Teknologi
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

./ Til udvalgets orientering fremsendes hermed mit talepapir fra samrådet i Videnskabsudvalget onsdag den 24. november 2010 vedrørende administrationsomkostningerne på universiteterne.

Med venlig hilsen

Charlotte Sahl-Madsen

25. november 2010

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 10-076689
Dok nr. 1610499
Side 1/1

Samråd (åbent) i Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi onsdag den 24. november 2010 om administrationsomkostningerne på universiteterne – UVT – alm. del – spørgsmål H og I.

DET TALTE ORD GÆLDER

Spørgsmål H:

I forlængelse af ministerens udtalelse til Berlingske Tidende den 9. oktober 2010 bedes ministeren redegøre for de tiltag regeringen vil iværksætte for at mindske de administrative omkostninger i tilknytning til universitetsforskning samt pege på, hvilke administrative krav til universiteterne der kan fjernes.

Svar:

Universiteterne forvalter meget store offentlige midler.

I 2010 er universiteternes samlede omsætning på cirka 22,1 mia. kr., og det er en stigning på 12 pct. siden 2006.

Baggrunden er selvfølgelig satsningen på forskning og uddannelse.

Det koster, at håndtere så stort et system, men det ændrer selvfølgelig ikke på, at det er helt naturligt og nødvendigt at have fokus på administrationsudgifterne.

Universiteterne skal primært benytte deres ressourcer på undervisning og forskning – og naturligvis ikke på unødigt administration.

Dette har jeg sagt ved flere lejligheder – og det er universitetsledelserne bestemt også selv opmærksomme på.

I genopretningsplanen satte regeringen mål på kravene: 125 millioner kroner i 2012 samt 250 millioner kroner i 2013.

Dette svarer til henholdsvis 0,5 procent og godt 1,0 procent af universiteternes omsætning. Og det har jeg i øvrigt en god dialog med universiteterne om.

De er i fuld gang, og det er ansvarligt, at Danske Universiteter har tilkendegivet, at de ser sig i stand til at levere effektiviseringerne.

Samtidig bidrager videnskabsministeriet til forenklingen.

Men før jeg uddyber, vil jeg lige for god ordens skyld knytte et par bemærkninger til spørgsmålet om, hvad der forstås ved administrative udgifter - som ikke er en helt entydig størrelse.

Groft sagt – og det er det – kan de administrative udgifter opdeles i to grupper:

Et – de administrative opgaver der direkte kan forbindes til forskning og undervisning.

Og to – de generelle administrative udgifter såsom lønadministration, korrespondance osv.

Og så lidt baggrund:

Universiteterne har gennem de seneste 5 år gennemgået store forandringer og befinder sig stadig i en stor udviklingsproces.

Også derfor er tidspunktet for at drøfte effektivisering af universiteternes administration rigtigt lige nu.

Lad mig give et par eksempler:

Først og fremmest er der sket en markant vækst i forsknings- og uddannelsesbevillingerne.

Alene basismidlerne til forskning er øget med næsten 25 pct. de sidste fem år.

Universiteterne optager langt flere studerende end for bare få år siden – således er studenteroptaget steget fra 18.380 til 24.395 studerende i perioden fra 2004 til 2010.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 3/3

Og det vil altså sige en stigning på 32,7 pct.

Derudover har universiteterne gennemgået omfattende og komplekse fusioner, der har krævet meget af både ansatte og studerende.

Det er Aarhus Universitet et godt eksempel på.

På få år har Aarhus Universitet indfusioneret Handelshøjskolen i Århus, Danmarks Pædagogiske Universitet, Danmarks Jordbrugsforskning, Danmarks Miljøundersøgelser og Handels- og Ingeniørhøjskolen i Herning.

Så når vi taler om Aarhus Universitet i dag, så taler vi ikke blot om en institution af en enorm størrelse, men også om en institution som er sammensat af forskellige fagligheder, forskellige miljøer og forskellige kulturer.

Og den institution skal fungere som en samlet enhed.

Det gør sig ikke mindre gældende, når der tænkes på, at universiteterne i dag også indgår i en hård international konkurrence.

En konkurrence om studerende, om forskningsmidler, om at komme til tops på de internationale ranglister og om at være attraktive samarbejdspartnere.

Så lad mig med det samme kvittere for, at flere af universiteterne allerede er begyndt at se deres organisationer efter i sømmene – det fik jeg for alvor at se på min besøgsrunde i efteråret til landets universiteter.

På CBS har man eksempelvis lige lanceret strategien ”Business in Society”.

Som led i strategien er der igangsat en analyse af de administrative processer, der skal munde ud i organisatoriske ændringer.

På RUC har man også i sin nye strategi valgt at adressere universitetets organisering.

Her er der blandt andet fokus på, at strategiske tiltag for at imødekomme administrative udfordringer sker ud fra en overvejelse om, hvor der kan effektiviseres og om nye former for organisering.

Fra politisk hold er der også igangsat tiltag inden for flere indsatsområder, der skal være med til at lette den administrative byrde på universiteterne.

Et af indsatsområderne er regelforenkling.

I den forbindelse kan jeg nævne, at vi i Videnskabsministeriet i øjeblikket arbejder på forskellige niveauer.

Regelforenkling – det er blandt andet et emne i de igangværende politiske forhandlinger om opfølgning på universitetsevalueringen.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Derudover undersøger vi også i ministeriet, hvilke regler og administrative krav til universiteterne, som helt kan fjernes.

Side 4/4

Det er der sådan set ikke noget nyt i. Vi foretager løbende et serviceeftersyn i de rammevilkår, som vi opstiller for universiteterne.

Vores fokus i regelforenklingen har været rettet mod universiteternes ønsker om færre centralt fastsatte regler.

Og helt bogstaveligt talt sidder vi med lister og streger unødvendige eller uhenigtsmæssige regler væk.

Nogle regler kan fjernes af videnskabsministeriet – andre regler drøftes med forligskredsen bag universitetsloven.

Som eksempel på et af de seneste regelforenklingsforslag, vi har gennemført, har Videnskabsministeriet udstedt en ny rammebekendtgørelse for masteruddannelserne.

Den ene rammebekendtgørelse – den afløser 18 ældre enkeltbekendtgørelser.

Det har betydet mere overordnede rammer og øget fagligt selvstyre til universiteterne.

Derudover har jeg fremrykket evalueringen af akkrediteringssystemet, som ellers skulle gennemføres senest i 2012.

Evalueringen er igangsat her i efteråret.

Sigtet er at forenkle akkrediteringsprocessen og dokumentationskravene uden at gå på kompromis med kvaliteten i akkrediteringen.

Og endelig kan klare overenskomster for universitetssektoren bidrage til en mere enkel og effektiv administration.

Emnet indgår derfor efter ønske fra universiteterne i de kommende overenskomstforhandlinger.

Udover at regelforenkling kan lette administrationen på universiteterne, er det er min klare overbevisning, at der via øget digitalisering kan ske effektiviseringer af en lang række arbejdsgange.

Med det rette digitale værktøj og systemer, der kan tale sammen, kan arbejdsgange blive både lettere og billigere fremover.

På universiteterne er jeg bl.a. bekendt med et projekt på Aarhus Universitet om overgang til digital aflevering og bedømmelse af eksaminer. Det er sigtet, at projektet kan udbredes til andre universiteter og uddannelsesinstitutioner efterfølgende.

Københavns Universitet har ligeledes gode erfaringer med at få censorer og eksaminator til at modtage, rette og bedømme opgaver digitalt.

Fra vores egen del kan jeg også som en sidebemærkning tilføje, at Videnskabsministeriets nye bekendtgørelse om elektronisk kommunikation for universiteterne trådte i kraft den 15. november i år.

Bekendtgørelsen betyder, at universiteterne kan beslutte, at kommunikationen mellem dem og de studerende kun kan foregå elektronisk.

Hvert universitet får dermed mulighed for at indføre obligatorisk elektronisk kommunikation på de områder, hvor det for netop dette universitet giver administrative fordele.

Når vi taler om administration er der imidlertid – som tidligere nævnt - flere vinkler.

For den enkelte underviser og forsker kan det måske nogen gange se ud som om, der går uforholdsmæssigt mange midler til administration.

Men der er ingen tvivl om, at det stigende antal unge studerende der har krav på øget studievejledning, rådgivning til udlandsophold, tilrettelæggelse af eksaminer med blik for optimal retssikkerhed mm. kræver administration.

Det er ikke en opgave underviserne og forskerne har som primær opgave – det tror jeg også, at de vil betakke sig for.

Men nogle skal gøre det.

Det skal imidlertid gøres så smart og effektivt som overhovedet muligt.

Og her skal vi hele tiden nytænke og stille krav, således at vi sikrer, at flest mulige midler går til universitets kernefunktioner – og det er undervisning og forskning.

Derfor er det vigtigt for mig at understrege, at de administrative besparelser der kommer på universiteterne, ikke må gå ud over kvaliteten af uddannelserne eller de studerendes retssikkerhed.

Derfor skal det i højere grad fremover være muligt at følge universiteternes resourcebrug til administration – det har både universiteterne og videnskabsministeriet interesse i.

Faktisk har Videnskabsministeriet igangsat et samarbejde med universiteterne om at udvikle et bedre koncept til at opgøre universiteternes udgifter til administration.

Og som led i den gode dialog mellem universiteterne og videnskabsministeriet vil jeg derfor fastholde min løbende invitation til universiteterne om at fremlægge yderligere forslag til administrative lettelser.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 6/6

Spørgsmål I:

Hvilke positive bidrag mener ministeren, de eksterne medlemmer af bestyrelserne har tilført universiteterne i forbindelse med besparelser på administrationsbudgettet?

Svar:

I min optik er handlekraft en nødvendighed for at kunne lede de meget store institutioner, som universiteterne er blevet.

Hvis vi igen ser på Aarhus Universitet, så taler vi om en organisation med en årlig omsætning på 6 mia. kr., med 30.000 studerende og med mere end 7000 årsværk, hvilket er en fordobling på bare ti år.

Det svarer til en kæmpe stor virksomhed.

Med sådan en størrelse er det en forudsætning, at bestyrelsen har handle- og beslutningskraft til at sikre, at prioriteringen af universitets ressourcer sker på den bedste måde.

Altså - at universiteterne ledes så driftmæssigt optimalt som muligt.

Og det kræver en topprofessionel bestyrelse.

Og det kræver en topprofessionel ledelse.

På samme måde har fusionerne virkelig også krævet sit af ledelserne rundt på universiteterne, og jeg tror ikke, at de havde været en realitet uden ledelser, der har turdet træffe nogle hårde beslutninger.

Med den ønskede vækst universiteterne har leveret siden fusionerne, siger det sig selv, at universiteternes drift – og herunder administration – også undergår betydelige forandringer.

Eller med andre ord: Fra de store fusioner og omlægninger skal vi nu til at høste gevinsterne af blandt andet stordriftsfordelene.

Det er en betydelig ledelsesopgave.

Universitetsreformen i 2003 havde som et centralt mål at styrke universiteternes ledelser, og derigennem øge universiteternes handle- og beslutningskraft.

Bestyrelser med eksternt flertal og den enstrengede ansatte ledelse er netop en grundlæggende forudsætning for, at universitetsledelserne kan have den nødvendige styrke til at sikre, at prioriteringen af universitetets ressourcer sker på den mest optimale måde.

Jeg er overbevist om, at det netop er kombinationen af personer med dyb indsigt i universiteternes indre liv og personer med ledelseserfaring udefra, som tilsammen skaber den nødvendige beslutningskraft.

Universiteterne er således i dag mere aktivt i stand til at prioritere universiteternes midler på tværs af opgaver og faglige retninger.

Jeg har også tillid til, at universitetets daglige ledelse, dvs. rektor, prorektor, universitetsdirektøren mv. efterfølgende er i stand til at omsætte bestyrelsens retningslinjer i det daglige arbejde – det gælder naturligvis også organisering af de administrative opgaver.

Jeg oplever, at bestyrelserne især er den daglige ledelses sparringspartner i strategiske og driftmæssige forhold.

Herunder er bestyrelserne bevidste om, at drøfte med den daglige ledelse, hvordan den optimale drift skal tilrettelægges – men naturligvis på et overordnet plan.

God governance for bestyrelser og ledelser tilskriver jo, at bestyrelserne har det overordnede ansvar – den daglige ledelse det udførende.